

Liturgia hodín, návrhy korektúr – zväzok I (a ďalšie zväzky)

Úvod

Liturgia hodín, schválený liturgický text (obdržal *recognitio* ešte pred uvedením *Liturgiam authenticam* do platnosti) je potrebné rešpektovať. Všetky nižšie uvedené návrhy na korektúry sú uvedené ako *návrhy*, ponechávam Vám ich, otče, na posúdenie. Organickou súčasťou tohto dokumentu je aj príloha uvedená v závere.

Základné princípy korektúr:

- Rešpektovanie prekladu NZ a Žalmov podľa Neovulgáty v najnovších oficiálnych zneniach (ako sa vyskytujú vo vydaní Biblie od SSV, napr. 2009): Teda liturgický text je potrebné prispôbiť zmenám, ktoré boli realizované v texte NZ+Ž. (Ide najmä o gramatické úpravy, čiarky a pod.) Nakoľko je oficiálny preklad Biblie normatívny, domnievam sa, že tieto úpravy LH nepotrebujú *recognitio*. Sem patrí aj rešpektovanie prekladu Biblie pri použití v tzv. myšlienkach k žalmom a chválospevom (sú uvedené pod nadpismi väčšiny žalmov a chválospevov žaltára obyčajným [nie tučným] písmom, kurzívou).
- Gramatické úpravy, čiarky a pod. – tieto zmeny majú charakter opráv „preklepov“, a preto sa domnievam, že tieto úpravy LH nepotrebujú *recognitio*. Sem zaraďujem aj také zmeny, ktoré boli čiastočne realizované v Biblii vydávanej SSV, avšak v LH sa týkajú aj iného ako biblického textu (napr. nahradenie nesprávneho tvaru „tohoto“ správnym „tohto“; samozrejme, netýka sa básnického prekladu hymnov).
- Typografické úpravy (vynechanie/vloženie medzery, zmena farby z červenej na čiernu a opačne, odsadenie, zarovnanie, zmena písma alebo jeho rezov – tučné na obyčajné a opačne a pod.) majú neproblematický charakter opráv chýb sazby, a preto sa domnievam, že tieto úpravy LH nepotrebujú *recognitio*.

Poznámky a vysvetlivky

Niektoré poznámky sa týkajú aj iných zväzkov; tie netreba – pokiaľ ide o zväzok I – brať do úvahy.

Keď uvádzam strany breviára, „zv.“ resp. „str.“ znamená vždy zväzok resp. stranu v slovenskej Liturgii hodín, „vol.“ resp. „p.“ vždy znamená zväzok resp. stranu v latinskom typickom vydaní.

Ako referenčné používam latinské druhé typické vydanie (vydanie Rím, 2000).

Ospravedlňujem sa, ak som niekde neuviedol presnú stranu s presnejšou lokalizáciou chyby (riadok, odstavec). Viac som toho pre tentokrát pre krátkosť času nestihol. Ak by niečo bolo nejasné, prosím, kontaktujte ma.

Zároveň sa ospravedlňujem za všetky chyby, ktoré možno v tomto dokumente sú (verím, že to posúdite a všetko pred zmenou skontrolujete). Ďakujem.

Zmena, úprava a oprava textov

Myšlienky k žalmom a chválospevom, citácie z Písma, krátke čítania, responzória

- Žalm 96 (ranné chvály, pondelok 3. týždňa žaltára; zv. I, str. 797): „Spievali čosi ako novú pieseň...“ podľa slovenského liturgického prekladu Zjv 14, 3 (lat. text má „Cantabunt quasi canticum“, vol. I, p. 772; vol. II, p. 1109).
- Chválospev pre ranné chvály, utorok 3. týždňa žaltára (Iz 26): Latinský text má: „Murus civitatis habet fundamenta duodecim“ (Cf. Ap 21, 14). Teda odkazuje na verš 14, nie ako slovenský preklad na verš 12: „Mesto malo hradby s dvanástimi bránami. (Porov. Zjv 21, 12)“. Chyba teda je v tom, že slovenský breviár má citovaný verš 12, kým latinská pôvodina verš 14. Slovenský liturgický preklad Zjv 21, 14: „Hradby mesta mali dvanásť základných kameňov a na nich dvanásť mien dvanástich Baránkových apoštolov.“ Keďže v texte je zmena „mali“ na „majú“, je potrebné vložiť aj „Porov.“. Správne navrhované znenie: „Hradby mesta majú dvanásť základných kameňov. (Porov. Zjv 21, 14)“. Zv. I, str. 814 a 1449.
- Úprava citátu pred Ž 51 (piatok, ranné chvály, všetky týždne žaltára): Podľa latinského typického vydania by slovenský preklad mal znieť nasledovne: „Obnovovať sa duchovne premenou zmýšľania a oblieť si nového človeka.“ Takto text zodpovedá odkazu, Ef 4, 23-24. V opačnom prípade by vo všetkých výskytoch malo byť pridané „Porov.“. Zv. I, str. 637, 748, 860, 969.
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 8. január (zv. I, str. 476), má chybu v citáte. 2. odstavec, 2. veta začína v latinskom typickom vydaní presným citátom Mt 3, 16 podľa Neovulgáty: „ecce aperti sunt ei caeli“; v slovenskom je chybné: „Otvorilo sa mu v tom nebo...“. Mal by byť použitý priamy preklad Mt 3, 16, teda liturgický text (odhliadnuc od toho, že „vtom“ malo byť spolu, nie oddelene): „Vtom sa mu otvorilo nebo...“
Tamže, 4. odstavec: Vymeniť dvojbodku a záverečné úvodzovky. Uvádzam na samostatných riadkoch (z dôvodu, aby som uviedol len tamojšie úvodzovky); predmetné miesto zvýraznené podčiarknutím.
Chybné:
„Toto je môj milovaný Syn:“ sám...
Správne má byť:
„Toto je môj milovaný Syn:“ sám...
- Zv. I, str. 1147, výročie posviacky chrámu, druhé večery, krátke čítanie: V druhej vete je chyba oproti liturgickému prekladu. Chyba je podčiarknutá: „A počul som veľký hlas od trónu...“ Správne má byť: „A počul som mohutný hlas od trónu...“
- Myšlienka k žalmu 67 (zv. I, str. 726): treba upraviť slovosled podľa liturgického prekladu: „Nech vám je známe...“ na „Nech je vám známe...“ (Sk 28, 28).
- Myšlienka k žalmu 119, 1-8 (Alef), zv. I, str. 599: „Láska k Bohu je v tom...“ Podľa liturgického prekladu 1 Jn 5, 3 má byť: „Láska k Bohu spočíva v tom...“
- Myšlienka k žalmu 135, zv. I, str. 869: upraviť podľa liturgického prekladu 1 Pt 2, 9, prípadne doplniť „Porov.“ pred odkaz.
- Myšlienka k žalmu 76, zv. I, str. 676: upraviť; v liturgickom texte nie je „vtedy“ (iba na zač. verša). Chybné: „Vtedy uvidia Syna človeka prichádzať na nebeských oblakoch“ Má byť: „Uvidia Syna človeka prichádzať na nebeských oblakoch.“

- Myšlienka k žalmu 145, zv. I, str. 776: upraviť podľa liturgického prekladu Zjv 16, 5.
- Myšlienka k žalmu 93, zv. I, str. 779: upraviť podľa liturgického prekladu Zjv 19, 6. 7.
- Krátke čítanie pre štvrtok 1. adventného týždňa, večpery, a tiež pre večpery 22. decembra (Jak 5, 7-8. 9b), opravené prvé dve vety v súlade s Bibliou SSV (liturgický preklad NZ). Najprv uvedený pôvodný text, potom opravený, zmeny sú podčiarknuté:

Buďte teda, bratia, trpezliví až do Pánovho príchodu. Pozrite: aj roľník čaká na vzácnu úrodu zeme a trpezlivo čaká, kým nedostane včasný i neskorý dážď.

Opravené nasledovne:

Bratia, buďte teda trpezliví až do Pánovho príchodu. Pozrite: aj roľník čaká na vzácnu úrodu zeme a čaká trpezlivo, kým nedostane včasný i neskorý dážď.

- Krátke čítanie, spoločná časť duchovných pastierov, ranné chvály, zv. I, str. 1267: Čítanie z Hebr 13, 7-9a nie je v súlade s liturgickým prekladom. Druhá veta má začínať „Dobre si všimnite“, tretia veta má končiť výkričníkom. (V krátkom responzórii po tomto čítaní, v druhej časti „V.“ vypadlo „strážcov“ – „Ustanovil som strážcov.“)
- Krátke čítanie, spoločná časť duchovných pastierov, prvé večpery, zv. I, str. 1247 aj 1275: Čítanie z 1 Pt 5, 1-4 je potrebné opraviť podľa liturgického prekladu (interpunkcia) vo vete „Paste Božie stádo“: odstrániť čiarku za „oň“, za slovom „vôle“ nie je bodkočiarka, ale iba čiarka.
- Myšlienka k žalmu 45 (zv. I, str. 989): treba upraviť podľa liturgického prekladu, ako je to uvedené aj na str. 694: „Hľa, ženích prichádza, vyjdite mu v ústrety.“ na „Ženích prichádza, vyjdite mu v ústrety!“ (teda zmeniť úvod a na konci namiesto bodky použiť výkričník). Rovnaká chyba (má byť výkričník namiesto bodky) je aj v ostatných zväzkoch LH: zv. II, str. 1506 (správne str. 1191); zv. III, str. 1297; zv. IV, str. 1239 (správne str. 815).
- Modlitba dňa pre utorok v 5. veľkonočnom týždni: pre ranné chvály obsahuje slovné spojenie „pre život večný“ (LH zv. II, str. 809; jednozväzková, str. 799); pre večpery obsahuje slovné spojenie „pre večný život“ (LH zv. II, str. 812; jednozväzková, str. 801). Navrhujem zjednotiť na „pre večný život“ aj pre ranné chvály.
- Posvätné čítanie zo spoločnej časti pre výročie posviacky chrámu: Zväzky I a II (vo veľkonočnom období) používajú čítanie zo Zjv 21, 9-27, ktoré sa v tej istej podobe nachádza aj v posvätnom čítaní pre štvrtok, 5. veľkonočný týždeň (zv. II, str. 1802-1804). V čítaní je potrebné opraviť:
 - zv. I, str. 1134, 1. riadok zhora: „dvanásťtisíc stadií; jeho dĺžka“ na „dvanásťtisíc stadií. Jeho dĺžka“ podľa liturgického prekladu (správne vo zv. II, str. 1803)
 - Doplniť čiarku v poslednom odstavci čítania (chýba na všetkých 3 miestach: zv. I, str. 1134; zv. II, str. 821 aj 1803) pred „ani“ podľa liturgického prekladu. Chybne: „nepotrebuje ani slnko ani mesiac,“ Správne: „nepotrebuje ani slnko, ani mesiac,“

Okrem toho je tu ešte (väčší) problém s nejednotne preloženým responzóriom. Podľa latinskej pôvodiny responzórium má byť rovnaké pre všetky tri výskyty (LH vol. I, p. 1048; vol. II, p. 701 et 1505). Latinské znenie s odkazom uvedeným na všetkých 3 miestach rovnako: „Cf. Ap 21, 21; Tob 13, 17. 18. 11“ znie nasledovne:

R. Platéa tua, Ierúsalem, sternéntur auro mundo, et cantábitur in te cánticum laetitiae; * Et per omnes vicos tuos ab univérsis dicétur: Allelúia.

V. Luce spléndida fulgébis, et omnes fines terrae adorábunt te. * Et per omnes.

Slovenský preklad má ináč pre štvrtok, 5. veľkonočný týždeň (zv. II, str. 1804):

Porov. Zjv 21, 21; Tob 13, 16. 17. 18. 11

R. Tvoje námestia, Jeruzalem, sú pokryté rýdzim zlatom a bude sa v tebe spievať
pieseň radosti. * Na твоjich uliciach budú všetci hovoriť: Aleluja.
V. Jasným svetlom zažiariš a všetky končiny zeme prídu sa ti pokloniť. * Na
твоjich.

A ináč to majú oba zväzky (zv. I, str. 1134; zv. II, str. 1804):

Porov. Zjv 21, 21; Tob 13, 21. 22. 13

R. Tvoje námestia, Jeruzalem, sú dláždené rýdzim zlatom, v tebe sa spievajú
piesne radostné. * A vo všetkých твоjich štvrtiach všetci spievajú: Aleluja.
V. Zažiariš jasným svetlom a všetky končiny zeme budú sa koríť pred tebou. *
A vo všetkých.

Jednak je text preložený odlišne (dvoma rôznymi spôsobmi, teda nekonkordantne),
jednak pre výročie posviacky chrámu je referencia na Tob 13 uvedená nesprávne (nie
v súlade s latinským typickým vydaním).

Rozdiely sú podčiarknuté. Zdôrazňujem, že v latinskom typickom vydaní sú všetky tri
miesta textovo aj odkazmi na Písmo totožné. Považujem za potrebné zjednotiť
v slovenskom preklade.

- Responzórium po druhom čítaní, pondelok, 1. týždeň cezročného obdobia, zv. III, str.
15: citácia zo Ž 77, 14 má obsahovať malé „b“ označujúce cudzie božstvá (ako uvádza
liturgický preklad i samotný žalm, napr. zv. III, str. 909). Tu uvedené nesprávne: „Ktorý
Boh je taký veľký, ako je náš Boh?“ Správne: „Ktorý boh je taký veľký, ako je náš Boh?“

Antifóny

- 21. decembra, vešpery, antifóna pre Magnifikat (zo série „Ó“ antifón): v slovenskom
texte sa nachádza znenie poslednej časti vety „príď a osviet tých, čo sedia v temnotách
a v tieni smrti.“ V latinskom texte (vol. I, p. 312) znie tento text takto: „et illúmina
sedéntes in ténebris et umbra mortis.“ Tento text je totožný s veršom Lc 1, 79 (NVg),
ktorý v chválospeve Benediktus (napr. ordinárium, vol. I, p. 561) znie: „qui in tenébris
et in umbra mortis sedent“. Preto sa domnievam, že uvedená antifóna v slovenčine by
mala rešpektovať zaužívaný slovný zvrät z Benediktusu, „vo tme a v tóni smrti“ a záver
by mal znieť: „príď a osviet tých, čo sedia vo tme a v tóni smrti.“

Zosúladenia hymnov

- Prvé a druhé vešpery slávnosti Nanebovstúpenia Pána majú ten istý hymnus, avšak
nachádza sa v ňom odlišná interpunkcia (koniec 1. a 2. strofy).

Prvé vešpery (zv. II, str. 881; poznámky v hranatých zátvorkách):

Ježišu, spása hriešnikov,
ty láska, slnko našich dní,
Stvoriteľ ľudí, vesmíru,
ty človek časov posledných! [výkričník]

Aká ťa láska premohla,
že si na seba hriechy vzal
a hroznú smrť si podstúpil,
by si z nás kliatbu smrti sňal?! [otáznik nasledovaný výkričníkom]

Druhé vešpery (zv. II, str. 901):

Ježišu, spása hriešnikov,
ty láska, slnko našich dní,
Stvoriteľ ľudí, vesmíru,
ty človek časov posledných. [bodka]

Aká tá láska premohla,
že si na seba hriechy vzal
a hroznú smrť si podstúpil,
by si z nás kliatbu smrti sňal! [výkričník nasledovaný otáznikom]

Zjednotiť (aby bolo rovnako). Je to problém aj v jednozväzkovej LH (str. 844 a 856).

- Hymnus popoludní, rovnaký pre veľkonočné obdobie I aj II (po Nanebovstúpení); odlišne uvedená druhá strofa (odlišná interpunkcia), poznámky uvádzam v hranatých zátvorkách.

Veľkonočné obdobie I, zv. II, str. 518 (tak aj jednozväzková LH, str. 644):

Hľa, zázrak, ľudia! V okolí
vstávajú z hrobov mŕtvoly
ako to zrno spod hrudy, [čiarka]
duch mŕtvu schránku oživí.

Veľkonočné obdobie II, zv. II, str. 913:

Hľa, zázrak, ľudia! V okolí
vstávajú z hrobov mŕtvoly
ako to zrno spod hrudy [bez interpunkcie]
duch mŕtvu schránku oživí.

Veľkonočné obdobie II, jednozväzková LH, str. 867:

Hľa, zázrak, ľudia! V okolí
vstávajú z hrobov mŕtvoly
ako to zrno spod hrudy: [dvojbodka]
duch mŕtvu schránku oživí.

Pravdepodobne pri príprave jednozväzkovej LH si zostavovatelia všimli, že vo veľkonočnom období II nedáva text bez interpunkcie zmysel, a tak vložili dvojbodku, avšak tým vznikli tri rôzne podoby toho istého hymnu. Zjednotiť (aby bolo rovnako).

Opravy v chválospevoch

- Chválospev „Aleluja. Spása, sláva“ zo Zjv 19, 1-2. 5-7 (používa sa v druhých nedeľných večerách každého týždňa žaltára), by mal rešpektovať liturgický preklad. Ide o tieto opravy:
 - Zmeniť bodku na výkričník na konci 2. strofy (za „malí i veľkí“), verš 5.
 - V 3. strofe upraviť verše tak, aby boli samostatnými vetami. Za „náš všemohúci Boh“ odstrániť bodkočiarku, nahradiť bodkou. Začiatok „Radujme sa“ má byť s veľkým začiatočným písmenom „R“.
 - Sloveso „jasajme“ (verš 7) nahradiť slovesom „plesajme“, ako má liturgický preklad.

Výskyt: zv. I, str. 575, 681, 789, 902, 1127, 1147. Všade má chybu aj referencia, uvedená ako Zjv 19, 1-7. Má byť: „Zjv 19, 1-2. 5-7“ (tak je v latinskej pôvodine a aj na väčšine ostatných miest v slovenských zväzkoch II až IV). Táto chyba v referencii je aj v indexe chválospevov na str. 1504 (posledný chválospev na strane).

Naviac, na str. 575 sú jedny zátvorky okolo „Aleluja“ čierne – majú byť červenou farbou. Okrem toho, str. 575-576 tieto červené zátvorky má obyčajným rezom písma, na iných miestach sú však tučným písmom.

zv. II, str. 1061. 1178*. 1301. 1415;

zv. IV, str. 555* [tu má chybu aj referencia, uvedená ako Zjv 19, 1-7], 637*, 795*, 955*, 1113*, 1695*, 1715*. Hviezdička (*) znamená, že na uvedených miestach bolo opravené veľké začiatkové písmeno „R“ v slove „Radujme sa...“.

- S tým súvisí nasledovná pripomienka. Vo veľkonočnom období pre tento chválospev v nepárne veľkonočné nedele (3., 5. a 7. veľkonočná nedeľa, zv. II, str. 672. 794. 942) je nasledovná antifóna: „Aleluja. Začal kralovať náš Pán; jasajme a vzdávajme mu slávu. Aleluja.“ Domnievam sa, že tak, ako je v liturgickom preklade, verš 7, slovo „plesajme“, má byť aj tu. Totiž latinská pôvodina antifóny (vol. II, p. 578. 678. 797) má presný citát Neuvulgáty, text Ap 19, 7, ktorý v liturgickom preklade (exultemus) znie: „Radujme sa a plesajme, vzdávajme mu slávu“, teda malo by byť aj v antifóne „plesajme“. Správne má antifóna znieť: „Aleluja. Začal kralovať náš Pán; plesajme a vzdávajme mu slávu. Aleluja.“
- Chválospev „Nech je zvelebený Boh“ (Tob 13), utorok 1. týždňa žaltára, pranné chvály, je v I. zväzku uvedený skrátený (latinská pôvodina je dlhšia; vol. I, p. 605-606), slovenský zv. I, str. 596-597; všetky ostatné zväzky LH ho majú správne podľa latinskej pôvodiny. Chyba je v 3. strofe zväzku I, ktorá v skutočnosti má mať 2 strofy. Chybná odvolávka (červenou farbou): „Tob 13, 2-5b. 6f-8“, správne má byť: „Tob 13, 2-8“; chybná odvolávka je aj vo zväzku II, str. 1083, pričom text chválospevu je správny (ostatné 2 zväzky [III, IV] slovenského prekladu LH aj jednozväzková LH majú odvolávku aj text správne; tento odkaz je potrebné opraviť aj v indexe chválospevov na str. 1503, kde je to 5. odkaz zhora). Uvádžam chybné znenie zo zväzku I a aj správne znenie (doplnený text podčiarknutý; aby bolo jasné, kde končia strofy, vyznačil som to červenými pomlčkami na konci strof).

Chybne:

Bude vás trestať za vaše zločiny *
a zas sa nad vami zľutuje.
A teraz pozrite, čo s vami urobil, *
a oslavujte ho celým svojím hlasom.
Velebte Pána spravodlivosti *
a chváľte Kráľa vekov. —

Správne:

Bude vás trestať za vaše zločiny *
a zas sa nad vami zľutuje.
Zhromaždí vás zo všetkých národov, *
uprostred ktorých ste boli rozptýlení.
Keď sa k nemu obrátite †
celým svojím srdcom a celou svojou dušou *
a budete pred ním konať pravdu,
on sa obráti k vám *
a už neskryje pred vami svoju tvár. —
A teraz pozrite, čo s vami urobil, *
a oslavujte ho celým svojím hlasom.
Velebte Pána spravodlivosti *
a chváľte Kráľa vekov. —

- Pre chválospev „Udrite na bubny“ (Jdt 16) je chybné uvedené číslo verša „2a“ („Jdt 16, 1-2a. 13-15“); latinská pôvodina má: „Jdt 16, 1-2. 13-15“.

Zakončenia modlitieb

Zakončenia modlitieb pre ranné chvály, posvätné čítanie a večery (dlhšie zakončenia), ktoré sú v ordináriu (zv. I resp. II), neobsahujú časť textu podľa pôvodiny (zmienka o „Deus“, „ty si Boh“). Latinské znenie: „Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spíritus Sancti, Deus, per ómnia saecula saeculórum.“ Správne (teda aj vrátane „ty si Boh“) je zakončenie uvedené v ordináriu ostatných dvoch zväzkov LH (zv. III, str. 654, aj zv. IV, str. 596).

Zakončenia použité na týchto miestach vo vlastných častiach túto zmienku („ty si Boh“) obsahujú:

- modlitba pre ranné chvály 24. decembra, zv. I, str. 266;
- modlitba dňa pre slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi, zv. III, str. 618 a 624;
- modlitba pre ranné chvály, utorok, 2. týždeň žaltára, zv. III, str. 891; zv. IV, str. 833;
- modlitba pre večery, pondelok, 4. týždeň žaltára, zv. III, str. 1196; zv. IV, str. 1138.

Preto je potrebné opraviť nasledovné miesta:

- Zv. I, str. 542 (ordinárium): 2. riadok zdola.
- Zv. I: modlitba na str. 57 a 60.
- Zv. II, str. 1024 (ordinárium): 2. riadok zdola.

Chybné uvedené: „Lebo ty žiješ a kraluješ s Bohom Otcom...“

Správne má byť: „Lebo ty si Boh a žiješ a kraluješ s Bohom Otcom...“ (doplnené slová podčiarknuté).

Opravy odkazov, referencií, číslovania veršov

- Prvé čítanie na sviatok sv. Štefana, 26. decembra (zv. I, str. 1082) má chybné uvedené jedno číslo verša. Uvádzam pôvodný odkaz: „6, 8 – 7, 2a. 44-46; 8, 1a“, chyba je podčiarknutá, správne má byť „60“, teda: „6, 8 – 7, 2a. 44-60; 8, 1a“. Navyše, ako je uvedené aj nižšie, odkaz nemá byť tučným písmom (ale iba obyčajným červeným písmom).
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 8. január (zv. I, str. 476), má dvojité chyby v odkaze. Namiesto čiarky v číslach uvedenej Reči má byť bodka (latinský zv. I, p. 503 to má tak); ďalej chýba medzera pred číslovkou „862“. Chybne: „Nn. 2, 6-8. 10: PG 10, 854. 858-859.862“ Správne: „Nn. 2, 6-8. 10: PG 10, 854. 858-859.862“ (chyby aj opravy sú podčiarknuté, hoci to príliš nie je vidno).
- Skratka pre „Sources Chrétiennes“ je vo zväzkoch II., III. a IV. uvedená „Sch“, nie „SC“, ako uvádza zv. I. Treba opraviť na „Sch“ nasledovných miestach (uvádzam strany, nakoľko vždy – okrem posledného výskytu v zozname skratiek – ide o referenciu pri druhom čítaní posvätného čítania): zv. I, str. 47, 115, 142, 159, 218, 1135, 1515.
- Zv. I, str. 1147, výročie posviacky chrámu, druhé večery, krátke čítanie: Odkaz uvádza aj verš 1a, avšak ten v citovanej pasáži nie je. Správna odvolávka má byť: „Zjv 21, 2-3. 22. 27“ („1a“ sa síce nachádza v latinskom znení, ale tam má svoje opodstatnenie; vol. I, p. 1059 – Neovulgáta totiž sloveso „Videl som“ („Et vidi“) má iba na začiatku verša 1, vo

verši 2 sa už neopakuje; slovenskí prekladatelia ho však vložili aj na začiatok 2. verša, a teda odkaz nemusí verš „1a“ obsahovať, nakoľko to čitateľa mátie.).

- Zv. I, str. 1501 (index žalmov): Pre žalm 122 je prvá odvolávka (na stranu 757) uvedená chybné: Na str. 757 tento žalm nie je. Má tam byť uvedené číslo strany 884.
- Druhé nedeľné večery, žaltár, žalm 110: V myšlienke k žalmu má byť „Porov.“, nakoľko ide o parafrázu, nie priamu citáciu 1 Kor 15, 25. Takto to je správne v zv. II pre 1., 3. a 4. týždeň žaltára; chýba to pre 2. nedeľu žaltára (zv. II, str. 1174). Zväzky I, III a IV majú chybu pre všetky týždne žaltára: Zv. I, str. 573, 678, 787, 899. Zväzok III: str. 693, 851, 1011, 1169. Zväzok IV: str. 635, 793, 953, 1111.
- Žalm 114: chybné navyše čiarka za „ako barance“ (3. sloha, verš „Vrchy, prečo poskakujete ako barance / a vy, pahorky, ako jahňatá?“) pre veľkonočnú nedeľu, LH zv. II, str. 505. V liturgickom preklade čiarka nie je; skontroloval som aj ostatné miesta vo všetkých 4 zväzkoch LH (čiarku tam nemajú). Odstrániť čiarku.
- Žalm 16, uvedený v kompletórii, má nadpis (červenou) „Pán je môj dedičný podiel“; myšlienka k žalmu má odkaz „(Porov. Sk 2, 24)“. Avšak žalm 16, uvedený v žaltári, prvé večery, 2. nedeľa žaltára, má nadpis iný: „Pán – môj dedičný podiel“ (namiesto slova „je“ tam je pomlčka) a odkaz nemá „Porov.“, teda je iba: „(Sk 2, 24)“. Je to takto odlišné vo všetkých zväzkoch LH (zv. I, str. 662, 1012 – tam vypadlo „Porov.“ na oboch miestach; zv. II; zv. III, str. 830, 1320 a zv. IV majú v kompletórii „Porov.“). Podľa mňa by to na oboch miestach malo byť rovnako. V odkaze by malo byť „Porov.“, nakoľko to nie je presná citácia. Zároveň treba zosúladiť nadpis pod žalmom (v latinskej pôvodine je na oboch miestach rovnako: „Dominus pars hereditatis meae“).

Antifóny k chválospevom vešpier 2. a 4. týždňa žaltára

Až na jedinú výnimku sú v latinskom typickom znení antifóny k chválospevom vešpier 2. a 4. týždňa žaltára rovnaké. Keďže zväzok I LH sa prekladal ako prvý, pričom neobsahuje tieto antifóny pre 4. týždeň,¹ pri preklade ďalších zväzkov sa len doprekladali tieto chýbajúce antifóny pre 4. týždeň žaltára. Tieto preklady pre 4. týždeň žaltára sú lepšie, presnejšie a vernejšie latinskému typickému vydaniu. Prekladatelia si ale nevšimli, že v latinskom typickom vydaní sú zhodné s antifónami pre 2. týždeň žaltára (ktoré ponechali bez opráv). Preto v slovenskej LH (zväzky II, III a IV) sa tieto antifóny líšia. Navrhujem ich zjednotiť (oboje sú schválené; len sa použije práve jedna z dvojice, a to tá, ktorá presnejšie zodpovedá latinskej pôvodine). Pre zv. I to znamená opravy na str. 696-697, 711-712, 727-728.

Správne znenie i argumentáciu v prospech tejto opravy uvádzam v samostatnej prílohe.

Ostatné opravy

- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 27. decembra (zv. I, str. 1096), nadpis: „Z Traktátov svätého biskupa Augustína o Jánovom liste“: Drobnosť: Na konci nemá byť bodka. Hlavná pripomienka: Hoci sa tu rešpektuje latinská pôvodina („Ex Tractatibus sancti Augustini episcopi in Epistolam Ioannis“, vol. I, p. 1014), pravdepodobne aj ona obsahuje chybu (treba pozrieť PL 35, 1978. 1980). Vychádzajúc z toho, že toto isté čítanie (z PL 35, len o niekoľko stĺpcov ďalej, PL 35, 2008-2009), ktoré je použité v cezročnom období, piatok 6. týždňa, má v latinskom i slovenskom použité „Ex Tractatibus sancti Augustini episcopi in Epistolam primam Ioannis“ (zv. III, p. 184) resp. „Z Traktátov svätého biskupa Augustína o Prvom Jánovom liste“, domnievam sa,

¹ Adventné obdobie II má samostatné antifóny pre konkrétny deň; vianočné obdobie netrvá tak dlho, aby sa použil 4. týždeň žaltára.

že aj pre predmetné čítanie 27. decembra má nadpis obsahovať uvedené, že ide o Augustínove traktáty „o Prvom Jánovom liste“. Pre zaujímavosť, aj český preklad Liturgie hodín na oboch miestach uvádza, že ide o traktát k Prvému Jánovmu listu.

- Ordinárium, záverečná modlitba pre posvätné čítanie (zv. I, str. 542), uvádza dlhšie zakončenie modlitieb. V časti „Ak sa obracia na Syna“ vypadlo „si Boh a“. Má byť (doplnené podčiarknuté): „Lebo ty si Boh a žiješ a kraluješ s Bohom Otcom...“ (zv. I, str. 542)
- Odkaz na zdroj druhého čítania pre výročie posviacky chrámu, zv. I, str. 1135, je vo všetkých 4 zväzkoch latinského vydania nasledovný: PG 12, 871-872. Slovenský preklad má vo všetkých 4 zväzkoch: SCh 71, 244-246 (samozrejme, na str. 1135 treba zmeniť „SC“ na „SCh“). Prečo je to tak, neviem...
- Ako je to s poslednou slohou hymnu na kompletórium vo veľkonočnom období? V latinskom typickom vydaní, vol. II, p. 445. 770, má hymnus 5 slôh, pričom 5. strofa je totožná so záverečnou strofou pre ostatné modlitby (napr. vešpery); správne je v slovenskej LH preložená nasledovne:

Tebe bud' sláva, Ježišu,
ktorý si slávne z mŕtvych vstal;
Otcovi, Duchu Svätému
nech večne zuní pieseň chvál. Amen.

Tak je to uvedené v slovenskom preklade LH, zv. II, str. 511-512 a str. 909 (teda v propriách veľkonočného obdobia I a II).

Latinská pôvodina má hymny pre kompletórium uvedené ešte v ordináriu (p. 874-876); tam je hymnus kompletória pre veľkonočné obdobie zakľúčený rovnako ako na p. 445 et 770.

V slovenskom preklade LH sú však hymny v kompletóriovej časti na konci žaltára (zv. II, str. 1511); tam je uvedené iné zakončenie (také uvádza aj jednozväzková LH):

Ježišu, víťaz nad smrťou,
ty verným žiariš v ústrety;
sláva ti s Otcom naveky
v jednote s Duchom Presväтым. Amen.

Odkiaľ pochádza táto posledná časť? Prekladom čoho je?! Domnievam sa, že by to tam bolo potrebné opraviť a použiť 5. strofu „Tebe bud' sláva, Ježišu“, ako je vo vlastnej časti veľkonočného obdobia I a II.

Kompletórium – rubriky

V latinskom druhom typickom vydaní vo všetkých 4 zväzkoch sa v časti kompletória (na konci žaltára) nachádza rubrikový nadpis „**Oratio**“, ktorý zodpovedá slovenskému rubrikovému názvu „**MODLITBA**“, ako je v kompletóriu uvedené vo zväzku I, strany 996 až 1017 na príslušných miestach. Zdá sa, že chyba oproti latiskej pôvodine je vo zväzkoch II, III a IV, kde namiesto červeného kapitáľkového (rubrikového) textu „**MODLITBA**“ sa nachádza čiernym písmom „**Modlime sa.**“ (eventuálne s chýbajúcou bodkou -- to, že chýba bodka, bolo mojím prvým zistením; každopádne bodku by bolo treba doplniť pre zväzok II, ak text má ostať, ako je uvedený). Navrhujem teda zväzok I v tomto smere považovať za smerodajný a opraviť vo zväzkoch II, III a IV v časti pre kompletórium túto skutočnosť, z nasledovných dôvodov a nasledovným spôsobom.

Chápem, že „**Modlime sa**“ tam bolo pridané na základe ordinária, ale to patrí k všeobecnej znalosti predpisov o LH, že výzva „**Modlime sa**“ sa hovorí pri modlitbách, ktoré predtým nemajú modlitbu „Otčenáš“ (ranné chvály a večery). Teda aj pre posvätné čítanie a modlitbu cez deň sa hovorí „**Modlime sa**“ – a LH to na príslušných miestach neuvádza, lebo je to explicitne uvedené len v ordináriu. Rovnako by sa to nemalo uvádzať ani v kompletóriu, mal by tam byť len rubrikový nadpis „**MODLITBA**“.

Základným problémom v slovenskej LH v podstate ostáva to, že v latinskom typickom vydaní sa nachádza v ordináriu aj poriadok pre kompletórium, kde je explicitne uvedené (podobne ako napr. pre posvätné čítanie), že modlitba sa prednáša po výzve „Orémus“ („Modlime sa“). Vo vlastnej časti kompletória, ktoré sa nachádza na konci žaltára, sú už uvedené len tie časti, ktoré sú pre každý deň samostatné; preto tam jestvuje okrem rubriky „**PSALMÓDIA**“ atď. aj rubrika „**MODLITBA**“. Keďže slovenskí prekladatelia sa rozhodli, že v ordináriu bude len krátka zmienka o kompletóriu (teda nie celý poriadok modlitby kompletória, ktorý je uvedený na konci žaltára aj spolu s ostatnými textami špecifickými pre každý deň), zrejme chceli na príslušnom mieste na konci žaltára vo zväzkoch II, III a IV zdôrazniť, že sa povie výzva „**Modlime sa**“. Je logické, že tak učinili na jedinom mieste, kde je poriadok kompletória uvedený..

Zlúčením poriadku kompletória (z latinského ordinária) a vlastnej časti kompletória pre jednotlivé dni týždňa (ako uvádza latinský text na konci žaltára) sa jednoznačne čosi v slovenskom preklade stratilo. Obe možnosti (či už vo zv. I, alebo v ostatných 3 zväzkoch) sú preto neúplné: buď chýba rubrikový nadpis „**MODLITBA**“, alebo chýba uvedenie výzvy „**Modlime sa**“.

Preto či už tak, alebo onak, ideálne by možno bolo, keby bolo v kompletóriu pre každý deň uvedené:

MODLITBA

Nasleduje modlitba, pred ktorou sa povie výzva Modlime sa. Odpovedá sa: Amen.

(Vyššie uvedené je voľným prekladom z latinského textu prispôbosené potrebám vlastnej časti pre kompletórium na konci žaltára, inšpirované slovenským prekladom ordinária pre modlitbu cez deň.) „**MODLITBA**“ je tam uvedené v zväzku I; červený rubrikový text malým písmom by uvádzal to, čo prekladatelia následne pravdepodobne „opravili“ v ostatných zväzkoch, teda poukáz na to, že sa povie výzva „Modlime sa.“ (Možno by za modlitbou explicitne „Amen.“ ani nemuselo byť uvedené.)

Chápem, že to sa teraz zrejme nepodarí (posunulo by to riadkovanie). Aspoň to bude v evidencii pre revíziu. Ponechám na Vás, čo v reedícii urobiť: či len vo zväzku II doplniť bodky (a ponechať zväzok I bezo zmien), alebo vo zväzkoch II, III a IV výzvu „**Modlime sa**“ nahradiť rubrikovým textom „**MODLITBA**“. Alebo napokon či vo zväzkoch II, III a IV výzvu „**Modlime sa**“ nahradiť rubrikovým textom „**MODLITBA**“ a vo všetkých zväzkoch doplniť rubrikový text z poriadku modlitby ordinária v približne nasledovnom (prípadne upravenom) znení: „**Nasleduje modlitba, pred ktorou sa povie výzva Modlime sa. Odpovedá sa: Amen.**“

Sviatosťné formule

Nedávno vyšla nová liturgická kniha, „obrad Pomazania chorých“ (článok o tom bol v TK KBS, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20110127016>). Dekrét o tom je na stránke KBS: <http://www.kbs.sk/?cid=1296122049>

Nachádzajú sa tam aj zmenené sviatosťné formule. Týka sa to formule Pomazania chorých, viatika aj úplných odpustkov, ktoré sú všetky nové, uverejnené v tomto obraze Pomazania chorých. Bolo by potrebné tie sviatosťné formule, uvedené v zv. I, str. 1493-1494, prispôbiť aktuálne platným (t. j. novým) sviatosťným formuliam (samozrejme, týka sa to aj ostatných

zväzkov LH). Žiaľ, nemám k dispozícii túto liturgickú knihu, a teda neviem, aké presne znenie je potrebné použiť; verím však, že túto liturgickú knihu máte k dispozícii.

Zalomenie textov

Zalomenie poetických textov do strof a veršov

- Žalm 144, verše 7-8: V latinskej pôvodine (vol. II, p. 1221. 1250) sú tieto 2 verše zalomené rovnako na oboch miestach (žaltár, utorok 4. týždňa, ranné chvály, štvrtok 4. týždňa, večery). V slovenskom je chybné zalomený Žalm 144, 1-10 (utorok 4. týždňa, ranné chvály) takto [odsadenie je úmyselne prehnané, aby vynikli odlišnosti]:

Vystri ruku z výsosti; †
vytrhni ma a vyslobod' z prívalov, *
z rúk cudzincov;
ich ústa luhajú *
a ich pravica je krivoprísažná.

Správne má byť (tak je to pre Žalm 144, I):

Vystri ruku z výsosti; *
vytrhni ma a vyslobod' z prívalov,
z rúk cudzincov; †
ich ústa luhajú *
a ich pravica je krivoprísažná.

- Žalm 119, 105-112 (Nún), zv. I, str. 660, v prvých večerách 2. nedele žaltára: Posledné 2 riadky sú zalomené chybné. Vyznačil som umiestnenie slova „tvoje“ podčiarknutím.

Prisahal som a trvám na tom, *
že budem zachovávať tvoje
spravodlivé výroky. —

Správne má byť (tak je to napr. vo zv. III, str. 829):

Prisahal som a trvám na tom, *
že budem zachovávať
tvoje spravodlivé výroky. —

Naviac, v druhom výskyte tohto žalmu v žaltári (modlitba cez deň, streda 3. týždňa žaltára, zv. I, str. 832) treba opraviť podnadpis „Nun“ na „Nún“ s dlhým „ú“, ako je to v liturgickom preklade a v prvých večerách 2. nedele žaltára. Mimochodom, v tomto druhom výskyte je vyššie uvedený verš zalomený na jediný riadok („že budem zachovávať tvoje spravodlivé výroky.“).

Zarovnanie textu, odsadenie

- Zv. I, str. 299, posledný riadok druhej strofy chválospevu („odpustenie hriechov.“) má byť zarovnaný tak, ako o 3 riadky vyššie („a preniesol...“), teda je treba posunúť ho o jedno odsadenie doľava.
- Zv. I, str. 301: Chybné zarovnaný úvod k prosbám (2. a 3. riadok majú byť odsadené).
- Zv. I, str. 392: Chybné zarovnaný úvod k prosbám (2., 3. a 4. riadok majú byť odsadené).
- Zv. I, str. 656, žalm 117, myšlienka k žalmu: Odkaz v zátvorke, nakoľko je na riadku len sám tento odkaz, má byť zarovnaný na pravý okraj strany (porov. napr. str. 629 alebo

641). Naviac, v tomto odkaze treba doplniť medzeru za bodku, ktorá oddeľuje čísla veršov 8 a 9. Chybne: „Rim 15, 8.9“. Správne: „Rim 15, 8. 9“ (zvýraznené úmyselne väčšou medzerou).

- Zv. I, str. 618, posledný riadok chválospevu má byť zarovnaný tak, ako o 2 riadky vyššie („a aby...“), teda je treba posunúť ho o jedno odsadenie doľava.
- Zv. I, str. 774, 3. a 4. riadok chválospevu odspodu strany majú byť zarovnané o jedno odsadenie doľava. Správne napr. na str. 663 (Flp 2 sa používa pre každé nedeľné prvé večery).
- Zv. I, str. 806, 2. riadok chválospevu zhora má byť zarovnaný tak, ako posledný riadok, teda o 2 riadky nižšie („čo je na nebi...“), teda je treba posunúť ho o jedno odsadenie doľava.

Gramatické opravy slov

Oprava: „tohoto“ na „tohto“

- Posvätné čítanie, 2. čítanie na 1. adventnú nedeľu, posledná veta
- Posvätné čítanie, 2. čítanie na utorok 2. adventného týždňa, posledná veta
- Posvätné čítanie, 2. čítanie na stredu 2. adventného týždňa, 3. odstavec od konca čítania, posledná veta
- Posvätné čítanie, 1. čítanie pre 30. decembra, z Listu Kolosanom, predposledný odstavec
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 24. decembra, 3. odstavec (je to jedna veta)
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 7. decembra (sv. Ambróza), 2x: prvá veta, potom v 3. odstavci 2. veta
- Posvätné čítanie, 1. čítanie pre 8. decembra, 2x: prvá veta, potom v krátkom responzóriu 1. veta („Skrze jedného človeka vstúpil do tohto sveta...“)
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 4. januára, prvá veta v druhom odstavci
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 2. januára (sv. Bazila a sv. Gregora), prvá veta v predposlednom odstavci
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 13. januára (sv. Hilára), 2x: prvá veta v 3. odstavci a 1. veta v 6. odstavci
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre sviatok svätej rodiny (Príhovor Pavla VI.), posledná veta v 6. odstavci: „A predsa neodídeme bez toho, že by sme z tohoto nazaretského domova...“
- Prosby, 5. (teda posledná) prosba v štvrtok 1. adventného týždňa, večery („Pamätaj na tých, čo odišli z tohoto sveta v tvojom pokoji,“)
- Posvätné čítanie, 2. antifóna, spoločná časť pre jedného mučeníka („Utrpenia tohoto času...“)
- Posvätné čítanie, 1. čítanie, spoločná časť pre panny, prvá veta 1. odstavca („tvárnosť tohoto sveta sa pomíňa“).

- Posvätné čítanie, 1. čítanie, spoločná časť svätých mužov (Múd 5, 1-15), 8. riadok čítania („Tohoto sme mali kedysi na posmech“). To isté čítanie aj pre spoločnú časť svätých žien.
- Posvätné čítanie, 2. čítanie, spoločná časť pre rehoľníkov, posledná veta 1. odstavca („zanechať veci tohoto sveta“); taktiež 2. veta 4. odstavca („Ten užíva veci tohoto sveta....“) a napokon krátke responzórium po tomto čítaní, za hviezdičkou („Lebo tvárnosť tohoto sveta sa pomíňa.“).
- Posvätné čítanie, 2. čítanie, spoločná časť pre tých, čo konali skutky milosrdenstva, posledný odstavec = posledná veta celého čítania („Aj bez tohoto ťa môžem odmeniť...“).
- Posvätné čítanie, 2. čítanie, spoločná časť pre vychovávateľov (Ján Zlatoústy, hom. 59), predposledný odstavec, 3. veta („My tohoto tyrana...“).
- Krátke čítanie, modlitba popoludní, spoločná časť pre výročie posviacky chrámu: „Budúca sláva tohoto domu bude väčšia ako sláva toho prvého;...“
- Prosby na ranné chvály, nedeľa, 1. týždeň žaltára, prvá prosba: „Pán vesmíru, z plnosti tvojej dobroty vďačne prijímame prvotiny tohoto dňa,“
- Prosby na ranné chvály, streda, 1. týždeň žaltára, prvá prosba: „Daj, nech s čistým srdcom zasvätime začiatok tohoto dňa na počesť tvojho vzkriesenia“
- Prosby na ranné chvály, štvrtok, 1. týždeň žaltára, úvod k prosbám: „Vzdávajme vďaky Kristovi, že nám dal svetlo tohoto nového dňa...“
- Prosby na večery, piatok, 1. týždeň žaltára, predposledná (teda 4.) prosba: „aby sme ti zostali verní a odišli z tohoto sveta v tvojom pokoji.“
- Prosby na večery, sobota, 1. týždeň žaltára, druhá prosba: „Chceme ťa velebiť každú hodinu tohoto dňa“
- Prosby na večery, pondelok, 2. týždeň žaltára, posledná prosba: „Odporúčame ti zosnulých biskupov, kňazov a diakonov, ktorých si povolal z tohoto sveta k sebe;“
- Prosby na ranné chvály, utorok, 2. týždeň žaltára, druhá prosba: „ako prvotiny tohoto dňa.“
- Prosby na ranné chvály, streda, 2. týždeň žaltára, druhá prosba: „Obetujeme ti všetku námahu a utrpenie tohoto dňa“
- Krátke čítanie na večery, piatok, 2. týždeň žaltára, 2. veta: „Nik z kniežat tohoto veku ju nepoznal.“
- Prosby na ranné chvály, utorok, 3. týždeň žaltára, prvá prosba: „Náš Kráľ a Vykupiteľ, počuj svoju Cirkev, ako ťa na začiatku tohoto dňa chváli“
- Prosby na ranné chvály, streda, 3. týždeň žaltára, posledná prosba: „aby ťa v sile tohoto pokrmu radostne nasledovala.“
- Krátke čítanie na večery, streda, 3. týždeň žaltára, 1. veta: „Bohu, ktorý mocou, čo v nás pôsobí, je schopný okrem tohoto všetkého urobiť oveľa viac....“
- Prosby na ranné chvály, štvrtok, 3. týždeň žaltára, druhá prosba: „Na začiatku tohoto dňa vlej do našich srdiec ochotu verne ti slúžiť,“
- Krátke čítanie na večery, streda, 3. týždeň žaltára, 1. veta: „Bohu, ktorý mocou, čo v nás pôsobí, je schopný okrem tohoto všetkého urobiť oveľa viac....“

- Krátke čítanie na ranné chvály, štvrtok, 4. týždeň žaltára, 1. veta: „Utrpenia tohoto času nie sú hodny....“
- Prosby na ranné chvály, sobota, 4. týždeň žaltára, prvá prosba: „Bože, Otec všetkých ľudí, ty si nám dal dožiť sa začiatku tohoto dňa;“
- Prosby na vešpery, streda, 3. adventný týždeň (zv. I, str. 164), posledná prosba: „Pamätaj na tých, čo odišli z tohoto sveta v tvojom pokoji;“
- Krátke čítanie, modlitba napoludnie, 1., 2. a 3. adventný týždeň; v 4. adventnom týždni je to pre 22. decembra (zv. I, strany 50, 110, 170, 248): „Budúca sláva tohoto domu bude väčšia ako sláva toho prvého; ...“

Oprava: „obet“ na „obeta“

- Žalm 106, verš 28 (zv. II, str. 1269): latinský text má: „sacrificia mortuorum“, ide teda o obety mŕtvym. Slovenský text má chybu: „jedli z obetí mŕtvym bôžikom“, správne má byť: „jedli z obiet mŕtvym bôžikom“.

Ostatné

- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 8. január (zv. I, str. 476), 2. odstavec, 2. riadok odspodu: zmena textu (uvedené vyššie); prípadne ak sa text meníť nebude podľa liturgického prekladu, aspoň napísať „v tom“ spolu, t. j. „vtom“.
- Nadpis pre spoločnú časť jedného mučeníka znie: „Na sviatok jedného mučeníka“; avšak v súlade s ostatnými zväzkami LH a ostatnými nadpismi má znieť: „Na sviatky jedného mučeníka“, zv. I, str. 1217. Treba opraviť aj všetky záhlavia párnych strán počnúc str. 1218 až po str. 1242 vrátane.
- Prímenie svätého Maxima sa má písať gramaticky správne s dlhým „á“, „Vyznávač“. Treba opraviť: zv. I, str. 402 – nadpis druhého čítania, str. 1513 (index autorov), 6. riadok zhora.
- Oficiu za zosnulých, posvätné čítanie, druhé čítanie, zv. I, str. 1049, 5. riadok zdola, slovo „pánom“ má byť s veľkým začiatočným písmenom (tak je to správne napr. v zv. III, str. 2031; latinská pôvodina má „...et vivorum Dóminus sit.“; vol. I, p. 1286).

Ostatné gramatické a textové opravy

Čiarky, bodky, bodkočiarky

- Žalm 144, verš 14b: podľa Biblie SSV 2009 doplnená čiarka za „ani vyhnanstva“ (na konci riadka)
- Hymnus „Mocný Vládca, verný Bože“ (napoludnie, str. 6): vložená čiarka do 1. strofy na koniec 3. verša (tak, ako je to správne na str. 273):
svitom zdobíš zore ranné,
- Krátke čítanie z Iz 61, 11 (použité pre 1. a 2. adventný týždeň, sobotu, modlitba popoludní, str. 66, 127): doplnené 2 čiarky vo väzbe „Pán, Boh“ (celé znenie opravenej vety: „Ako zem vydá rastliny a ako záhrada dá vyklíčiť semenu, tak Pán, Boh, dá vyklíčiť spravodlivosti a chvále pred všetkými národmi.“). Mimochodom, napr. pre modlitbu popoludní na 24. decembra (str. 267), kde je ten istý text krátkeho čítania, je to v poriadku.

- Krátke responzórium po 2. čítaní, piatok 3. adventného týždňa, kde sa cituje Ž 97 (tam táto čiarka je): „Pán kraluje, jasaj, zem; radujte sa, všetky ostrovy.“ (doplnená za „radujte sa“)
- Chválospev Kol 1, 12-20 („S radosťou vzdávajme vďaky Bohu Otcovi“) má v poslednom verši niekde čiarku pred „aj“ („všetkému, čo je na zemi aj čo je na nebi.“), ale niekde nie je. Liturgický preklad čiarku neobsahuje, navrhujem ju vypustiť.
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 31. decembra, predposledný odstavec: čiarky v citácii doplnené podľa liturgického prekladu; správne má byť: „čo sa nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha“.
- Posvätné čítanie, 2. čítanie pre 9. januára (str. 486), predposledný odstavec, 2. riadok: má byť čiarka za slovom „Pán“ v citácii žalmu 118, 27: „Boh, Pán, je naším svetlom.“
- Odstrániť čiarku v 1. čítaní na sviatky duchovných pastierov (posvätné čítanie), str. 1253, predposledný odstavec, posledná veta (pred posledným slovom vety „veriacich“), nenachádza sa totiž v liturgickom preklade 1 Sol 2, 13.
- Doplniť bodkočiarku v hymne pre ranné chvály, oficium za zosnulých, časť „za viacerých zosnulých“, na koniec 2. riadka/verša (t. j. za „odobrali sa na večnosť“); bodkočiarka sa nachádza v rovnakej pasáži za jedného zosnulého i za jednu zosnulú. Chyba je vo všetkých 4 zväzkoch: zv. I, str. 1414; zv. II, str. 2116; zv. III, str. 2036; zv. IV, str. 2006.
- Tretia adventná nedeľa, krátke čítanie, napoludnie (zv. I, str. 137, aj jednozväzková LH, str. 77), má navyše čiarku v spojení „bez úhony, vo svätosti“; má byť: „bez úhony vo svätosti“, ako je to správne (bez čiarky) pre Prvú, Druhú i Štvrtú adventnú nedeľu (v súlade s liturgickým prekladom 1 Sol 3, 13).
- Prosby na ranné chvály, štvrtok, 3. adventný týždeň (zv. I, str. 168), prvá prosba: „daj, aby sme žili ako sa patrí vzhľadom na Pána a páčili sa mu vo všetkom.“ Majú byť 2 čiarky podľa liturgického textu Kol 1, 10, ktorý je inšpiráciou pre túto prosbu: „aby ste žili, ako sa patrí vzhľadom na Pána, a páčili sa mu vo všetkom...“ Teda prosba má znieť: „daj, aby sme žili, ako sa patrí vzhľadom na Pána, a páčili sa mu vo všetkom.“
- Tento istý text (Kol 1, 10) je súčasťou posvätného čítania vo vianočnej oktáve pre 29. decembra (zv. I, str. 328), kde je potrebné (2. a 3. riadok zhora) tiež čiarky doplniť podľa liturgického prekladu. (Mimochodom, tento verš sa číta v krátkom čítaní pre večpery, pondelok 1. týždňa žaltára; zv. III, str. 719 aj zv. IV, str. 661 tam už čiarky doplnené má.)
- Prosby pre ranné chvály, 4. adventná nedeľa, prvá časť prvej prosby (zv. I, str. 186) končí dvojbodkou; avšak tie isté prosby (2. adventná nedeľa, ranné chvály, zv. I, str. 75 a tiež dňa 18. decembra, zv. I, str. 212), tam majú bodkočiarku. Navrhujem zjednotiť a použiť bodkočiarku (tak to v prosbách býva).
- Žalm 76 má v poslednom riadku prvej strofy v liturgickom preklade doplnenú čiarku (pred druhým „aj“). Správne: „aj štít, aj meč a zbroj vojnovú.“ LH vo všetkých zväzkoch na všetkých miestach má chybné (bez dĺžňa): „aj štít aj meč a zbroj vojnovú.“ Je potrebné doplniť: zv. I, str. 676, 898; zv. II, str. 476, 585, 1172, 1410; zv. III, str. 847, 1166; zv. IV, str. 789, 1108.
- V texte Rim 14, 9 bola v liturgickom preklade doplnená čiarka pred druhé „aj“. Text správne znie: „Ved' Kristus práve preto zomrel a ožil, aby vládol aj nad mŕtvymi, aj nad živými.“ Tento text sa používa po celé veľkonočné obdobie, ranné chvály, sobota, krátke čítanie; zv. II, str. 595 (2. riadok zdola), 660 (8. riadok zdola); 719 (6. riadok zdola); 782

(7. riadok zhora); 839 (9. riadok zdola) – tu treba čiarku doplniť aj do antifóny na Benediktus, 2. riadok zdola; 929 (9. riadok zdola); 985 (2. riadok zdola).

Tiež sa tento text používa v oficiu za zosnulých, druhé čítanie, „Z Rečí svätého biskupa Anastáza Antiochijského“ (Oratio 5) – bude to potrebné opraviť vo všetkých zväzkoch: zv. I (str. 1049, 5. riadok zdola), zv. II (str. 2111); zv. III (str. 2031, 5. riadok zdola) a zv. IV (str. 2001, 5. riadok zdola). Je to hneď prvá veta tohto druhého čítania (je to totiž viac-menej presná citácia Neovulgáty, Rim 14, 9; ináč je tam formulované iba sloveso „vládol“ – „bol Pánom“).

Napokon sa tento citát Rim 14, 9 vyskytuje 2x pre 19. august pre sv. Jána Eudes (zv. IV, str. 1358, 11. riadok zdola – v druhom čítaní, a str. 1359; 3. riadok zhora, v responzóriu po tomto druhom čítaní).

Všade tam treba doplniť čiarku v závere vety: „aj nad mŕtvymi, aj nad živými.“

Medzery

- Nemá byť medzera pred úvodzovkou na konci Ž 142 (zv. I, str. 559, posledný riadok na strane; podobne aj zv. II, str. 1042).
- Doplniť medzeru pred hviezdičku na konci verša „On je počiatok, prvorodený z mŕtvych,“ chválospevu; zv. I, str. 728 (streda v 2. týždni žaltára, večery).
- Doplniť medzeru za bodku, oddeľujúcu čísla veršov v referencii pre prvé čítanie, 29. decembra, zv. I, str. 327. Chybne: „1,1-14“, správne: „1, 1-14“ (zvýraznené úmyselne väčšou medzerou).
- Doplniť medzeru za bodku, oddeľujúcu čísla veršov v referencii pre prvé čítanie, 12. januára, zv. I, str. 508. Chybne: „66, 10-14.18-23“, správne: „66, 10-14. 18-23“ (zvýraznené úmyselne väčšou medzerou).
- Doplniť dvakrát medzeru za bodku, oddeľujúcu čísla veršov v referencii pre chválospev, zv. I, str. 604. Chybne: „Zjv 4, 11; 5, 9.10.12“, správne: „Zjv 4, 11; 5, 9. 10. 12“ (zvýraznené úmyselne väčšími medzerami).
- Doplniť medzeru v záhlaví str. 703 (zv. I) za pomlčkou. Chybne: „Utorok –ranné chvály“. Správne: „Utorok – ranné chvály“ (zvýraznené úmyselne väčšou medzerou).

Úvodzovky

- Zv. I, žalm 118; str. 571, 671, 785, 893, 1195, 1218 (teda všetky výskyty tohto žalmu): Chýbajú oboje úvodzovky v nasledovnom verši:
„Pánova pravica mocne zasiahla, †
Pánova pravica ma zdvihla; *
Pánova pravica mocne zasiahla.“
- Iné zväzky tieto úvodzovky majú (a má ich aj liturgický preklad), ale napr. zv. II, str. 1166, 1405 ich má použité chybné (nie slovenské). Majú byť použité slovenské (otváracia = ľavá dolná „ [tzv. 99] a zatváracia = pravá horná „ [tzv. 66]).

Farba písma (červená vs. čierna)

- Zv. I, str. 298, pomlčka na konci strany má byť červenou farbou.
- Zv. I, str. 552, ordinárium, 6. riadok odspodu strany, „Modlime sa“ má byť čiernou farbou, nie červenou (ako je uvedené).

Rezy písma (tučné, obyčajné)

- Vo všeobecnosti pri prvých (biblických) čítaniach odkaz na biblické kapitoly a verše býva sádzaný obyčajným písmom (červenej farby, odkaz je zarovnaný na pravý okraj strany). Na nasledujúcich stranách sú tieto odkazy sádzané chybné, tučným písmom: zv. I, str. 1029, 1054, 1082, 1252 (možno som ešte niečo prehliadol).

Ostatné

- Žalm 94: Vypadla hviezdička na konci 1. verša 1. strofy druhej časti žalmu 94 (modlitba cez deň, streda, 4. týždeň žaltára, zv. II, str. 1459; zv. III, str. 1232; zv. IV, str. 1174) za slovom „vzdelávaš“. Vo zväzku I (str. 943) je to v poriadku.
- Popis pre sv. Jána Kenstkého (23. decembra): Mestečko „Kety“ má byť uvedené s nasledovným znakom: „Kęty“ (je to tzv. poľské E „z ogonkiem“)
- Zv. I, záhľavia nepárnych stránok 559 až 697 uvádzané červeným písmom (ide vlastne o celý prvý týždeň žaltára až po pondelok druhého týždňa žaltára vrátane): záhľavia majú obsahovať pomlčku, nie spojovník. Správne je to od str. 699. Chybné (príklad zo str. 659): „Sobota _ modlitba cez deň“. Správne má byť: „Sobota _ modlitba cez deň“ (podčiarknuté).
- Zv. I, str. 299, posledný riadok chválospevu na tejto strane je zároveň ukončením strofy (ako ukazuje napr. str. 728); treba doplniť červenú pomlčku.

Príloha: Antifóny k chválospevom vešpier 2. a 4. týždňa žaltára (tabuľky); dokument v súbore „lh1-korektury-ant-2-4.pdf“

Spracoval: Juraj Vidéky

Dátum poslednej zmeny: 2011-06-02